

Nieuwsbrief STAB OGR Updates - Nummer 09, 2020

Nummer 9, 2020

Redactie: mr. G.A. Keus, mr. J.K. van de Poel, mr. ir. O.W.J.M. Scholte, mr. R. Veenhof en bc. K-RMT P.A.H.M. Willems.

INHOUDSOPGAVE

Rechtbank

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2020:2595](#) 18-05-2020

Afwijzing aanvraag wijziging acceptatieprotocol voor storten baggerspecie met PFAS en PFOS

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2020:2511](#) 11-05-2020

Planschade Oost Gelre

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2020:2413](#) 24-04-2020

Amsterdam/warmteplan

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2020:1602](#) 24-04-2020

Planschade Rijssen-Holten

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2020:1680](#) 14-04-2020

Fryslân/afwijzing verzoeken om handhaving

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2020:3301](#) 09-04-2020

Peilbesluit Zoetermeerse Meerpolder

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2020:1946](#) 01-04-2020

Watervergunning Maarheeze

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2020:2525](#) 01-04-2020

Nadeelcompensatie Ruimte voor de Rivier

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2020:1589](#) 30-03-2020

Amersfoort/omgevingsvergunning in afwijking van bestemmingsplan/warmtepomp

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2020:3437](#) 20-03-2020

Planschade Leiden

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2020:1798](#) 16-03-2020

Planschade Tiel

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2020:1769](#) 03-03-2020

Nadeelcompensatie Aa en Maas

Raad van State

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:1224](#) 13-05-2020

Oirschot/omgevingsvergunning bouw stal

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:1218](#) 13-05-2020

Ede/omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:1184](#) 06-05-2020

Gelderland/Nbw-vergunning

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:1179](#) 06-05-2020

Aalsmeer/omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:1166](#) 29-04-2020

Nadeelcompensatie Natura 2000-gebied 'Westerschelde & Saeftinghe'

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:1122](#) 22-04-2020

Planschade Limburg

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:1127](#) 22-04-2020

Amsterdam/verzoek handhaving luchtkwaliteitseisen

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:1063](#) 15-04-2020

Oldambt/bestuursdwang

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:598](#) 26-02-2020

GS Groningen/bestuursdwang

Uitspraken zonder ECLI

[European Court of Justice \(ECJ\)](#) 14-05-2020

Italië, prejudiciële beslissing, verlenging duur nazorgverplichting bestaande stortplaats

Bij deze uitspraak ontbreekt de ECLI

Annotatie

[Bestuursdwang en kostenverhaal in geval van faillissement](#)

mr. drs. Fleur Onrust

Annotatie

[Verzoek om \(preventieve\) handhaving ten aanzien van natuurgebied wel of niet terecht afgewezen](#)

mr. drs. Fleur Onrust

Annotatie

[Welke rol speelt de aantasting van de cultuurhistorische en monumentale waarden van de Markermeerdijken in de belangenafweging?](#)

Rieko Schuur

RECHTSPRAAK

Afwijzing aanvraag wijziging acceptatieprotocol voor storten baggerspecie met PFAS en PFOS

Afwijzing aanvraag tot wijziging acceptatieprotocol voor het storten van baggerspecie (ook) verontreinigd met PFAS en PFOS in voormalige zandwinput (vovo).

Casus

De Ingelsche Waarden is een voormalige zandwinput die wordt gebruikt als stortplaats voor baggerspecie met als doel natuurontwikkeling. Het storten van baggerspecie met PFAS en PFOS is op grond van de omgevingsvergunning niet toegestaan, omdat deze stoffen in de vergunning niet zijn opgenomen, aldus gedeputeerde staten. Om toch baggerspecie met deze stoffen te mogen accepteren en storten heeft vergunninghouder een wijziging van het acceptatieprotocol aangevraagd. Gedeputeerde staten hebben deze aanvraag geweigerd en daarnaast een preventieve last onder dwangsom opgelegd.

Rechtsvraag

Is het storten van baggerspecie verontreinigd met PFAS en PFOS op grond van de vigerende omgevingsvergunning toegestaan? Zo niet, volstaat de wijziging van het acceptatieprotocol indien dat in overeenstemming is met het 'Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie' van 29 november 2019 van het ministerie van IenW en het daaraan ten grondslag liggende advies van Deltares?

Uitspraak

De voorzieningenrechter constateert ten aanzien van de omgevingsvergunning het volgende.

Uit de uitspraken (ECLI:NL:RVS:2019:3479 en ECLI:NL:RVS:2013:BZ9752) maakt de voorzieningenrechter op dat als een aanvraag om een omgevingsvergunning milieu betrekking heeft op baggerspecie met alle daarin voorkomende stoffen, waarvan een aantal specifiek in de aanvraag is opgenomen, de aanvraag ook ziet op stoffen in de baggerspecie die op het moment van de aanvraag niet bekend of niet te detecteren waren en waarvan het vrijkomen

inherent is aan de in de aanvraag weergegeven bedrijfsprocessen. Omdat ter zitting is gebleken dat PFAS en PFOS ten tijde van de aanvragen vanaf 2011 al wel bekend en te detecteren waren, zijn deze reeds daarom niet impliciet aangevraagd en vergund. Dat Rijkswaterstaat zich met betrekking tot de Waterwetvergunning op een ander standpunt stelt, is voor de voorzieningenrechter geen aanleiding om tot een ander oordeel te komen. Het toepassen van baggerspecie met PFAS en PFOS is dus niet op grond van de verleende omgevingsvergunning toegestaan. Het betoog faalt.

Over de weigering tot goedkeuren van het acceptatieprotocol oordeelt de voorzieningenrechter als volgt.

De voorzieningenrechter stelt vast dat in het acceptatiereglement ook zijn opgenomen acceptatiecriteria, in de vorm van een lijst met stoffen en onder welke voorwaarden en parameters deze kunnen worden geaccepteerd. Op grond van voorschrift 2.2.13 van de omgevingsvergunning moeten wijzigingen aan het acceptatiereglement ter goedkeuring aan verweerder worden gemeld. Op grond van voorschrift 2.2.14 onder c van de omgevingsvergunning dienen bij een dergelijke melding onder andere de gegevens te worden vermeld waaruit blijkt dat de beoogde wijziging niet leidt tot andere of grotere nadelige gevolgen voor het milieu dan die de inrichting op grond van de omgevingsvergunning reeds mag veroorzaken.

Nu er verder geen specifieke regels in de vergunning zijn opgenomen hieromtrent, is de voorzieningenrechter van oordeel dat wijziging van het acceptatiereglement de aangewezen weg is om PFAS en PFOS in de inrichting te mogen verwerken.

Conclusie van het voorstaande is dat de voorzieningenrechter van oordeel is dat het verwerken van baggerspecie met PFAS en PFOS niet is vergund. Om toch baggerspecie met deze stoffen te mogen accepteren, is een wijziging van het acceptatiereglement de aangewezen weg. De aanvraag daartoe is onderbouwd met het Tijdelijk handelingskader en het advies van Deltares. Alhoewel verweerder niet aan dit kader is gebonden, heeft verzoekster op deze wijze haar aanvraag tot wijziging van het acceptatiereglement wel voldoende onderbouwd. Het is vervolgens aan verweerder om nader aan te geven waarom dit niet overtuigt. Dat heeft verweerder niet gedaan. Het afwijzende besluit was namelijk gebaseerd op de naar het oordeel van de voorzieningenrechter foutieve veronderstelling dat alleen bij aangewezen waterplassen uit hoofdstuk 4 de aangevraagde normen konden worden vergund en ook later in deze procedure is geen overtuigende reden gegeven waarom voor De Ingelsche Waarden niet de normen uit het Tijdelijk handelingskader zouden kunnen gelden.

Dat alles betekent niet dat verweerder het acceptatiereglement moet goedkeuren. In de

beslissing op bezwaar heeft verweerder namelijk nog de mogelijkheid om nader te motiveren waarom het acceptatiereglement toch niet mag worden gewijzigd ondanks het Tijdelijk handelingskader en het advies van Deltares.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 18-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2020:2595

Zaaknummer: AWB - 20 _ 1223 en 20_1224

Wetsartikelen: 35 onder d Besluit bodemkwaliteit en Tijdelijk handelingskader

RECHTSPRAAK

Planschade Oost Gelre

Normaal maatschappelijk risico, directe planschade.

Casus

Verweerder is in het besluit van 20 april 2018 afgeweken van het advies van de SAOZ, om voor de directe schade een korting op het schadebedrag van 20% toe te passen. Verweerder heeft daarbij verwezen naar een uitspraak van de Afdeling van 11 januari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:18, waarin bij een veel hoger schadebedrag een kortingspercentage van 50% is toegepast.

Daarnaast wordt volgens verweerder voldaan aan 3 van de 4 criteria voor toepassing van een kortingspercentage voor normaal maatschappelijk risico. Om die reden heeft verweerder een korting van 50% op het schadebedrag reëel geacht. In het bestreden besluit heeft verweerder verder overwogen dat het gaat om een 35 jaar oud bestemmingsplan, waarbij het evident was dat de bouwstrook zou worden wegbestemd en tegelijkertijd de (reeds lang) bestaande woning positief zou worden bestemd.

Rechtsvraag

Wat is de omvang van het normaal maatschappelijk risico?

Uitspraak

Een korting van 50% op het schadebedrag van € 50.000 betekent een normaal maatschappelijk risico van 4,3%. De door de SAOZ geadviseerde korting van 20% komt overeen met een normaal maatschappelijk risico van 1,7%.

De rechtbank stelt vast dat de uitspraak van de Afdeling van 11 januari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:18, niet vergelijkbaar is met de voorliggende zaak. In die zaak speelden meerdere factoren, zoals het recht van erfpacht en opstal. Verweerder heeft zich daarom niet op die uitspraak kunnen baseren.

De rechtbank is van oordeel dat verweerder ook verder onvoldoende heeft gemotiveerd dat een korting van 50% op het schadebedrag kan worden toegepast. Dat wordt voldaan aan 3 van de 4 criteria voor toepassing van een kortingspercentage voor normaal maatschappelijk risico

is daarvoor onvoldoende. Deze aftrek is namelijk erg hoog voor een geval van directe planschade, zoals hier aan de orde, mede gelet op de omstandigheid dat de wetgever voor directe planschade geen forfaitaire drempel heeft gesteld.

Dat sprake is van een ontwikkeling die in de lijn der verwachtingen lag en naar haar aard en omvang binnen de ruimtelijke structuur van de omgeving en het gevoerde beleid past, zoals ook door de SAOZ is besproken, is onvoldoende motivering voor een korting van 50% op het schadebedrag, hetgeen neerkomt op een normaal maatschappelijk risico van 4,3%. Daarbij acht de rechtbank niet alleen van belang dat het gaat om een directe planschade, maar ook dat het wegbestemmen van de bouwstrook een aanmerkelijke beperking en schade voor eisers inhoudt. Ook het feit dat het gaat om een oud bestemmingsplan, waarbij het (in de woorden van verweerder) evident was dat de bouwstrook zou worden weg bestemd, is onvoldoende motivering voor een dusdanig hoge korting.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 11-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2020:2511

Zaaknummer: AWB - 18 _ 5478

Wetsartikelen: 6.2 Wro

RECHTSPRAAK

Nadeelcompensatie Ruimte voor de Rivier

Verjaring, datum aanvraag, schadeveroorzakend besluit.

Casus

Eiseressen stellen zich op het standpunt dat verweerder ten onrechte de Beleidslijn als schadeoorzaak heeft genomen. Volgens eiseressen dient uitgegaan te worden van de weigering van de Wbr-vergunning op 13 september 2002. Eiseressen hebben hiertoe aangevoerd dat de Beleidslijn bij de inwerkingtreding in 1996 nog niet van toepassing was op de betreffende gronden van eiseressen. De Beleidslijn geldt immers slechts voor gronden die in het winterbed van de Maas liggen. De gronden van eiseressen zijn pas in 1998 als zodanig aangemerkt, omdat zij toen pas – op grond van de bij Koninklijk Besluit (hierna: KB) van 6 maart 1998 vastgestelde belijning van het winterbed – daadwerkelijk in het winterbed zijn komen te liggen. De Beleidslijn is dus pas vanaf dat moment op deze gronden van toepassing, aldus eiseressen. Daar komt bij dat de Beleidslijn op zich geen verplichtingen voor individuele gevallen schept. De Beleidslijn krijgt immers pas daadwerkelijke gevolgen indien, zoals in dit geval, een aanvraag om een vergunning wordt gedaan en deze aanvraag vanwege de Beleidslijn wordt geweigerd. Pas toen de door eiseressen in 2002 gevraagde Wbr-vergunning werd geweigerd, was het voor eiseressen duidelijk dat een vergunning evenmin zou worden verleend voor het gebruik van de onbebouwde gronden waar het onderhavige verzoek op ziet.

Rechtsvraag

Wat is het schadeveroorzakende besluit?

Uitspraak

Verweerder heeft niet betwist dat de percelen van eiseressen pas bij het KB van 6 maart 1998 onder het toepassingsbereik van de Beleidslijn zijn komen te vallen.

Naar het oordeel van de rechtbank betekent dit dat het KB van 6 maart 1998 in de onderhavige zaak als schadeveroorzakend besluit aangemerkt moet worden.

Het feit dat eiseressen pas geconfronteerd werden met de werking van de beperkingen via de

weigering van de Wbr-vergunning op 13 september 2002, maakt dit niet anders. De rechtbank overweegt hiertoe dat het juist is dat iemand daadwerkelijk bekend moet zijn met de schade en met de aansprakelijke persoon en daadwerkelijk in staat moet zijn om ook een rechtsvordering terzake in te stellen, zoals eiseressen betogen. Naar het oordeel van de rechtbank was daar in het geval van eiseressen echter sprake van op de datum van het KB van 6 maart 1998. Volgens vaste jurisprudentie is aan het vereiste van daadwerkelijk bekend zijn met de schade, met de aansprakelijke persoon en in staat zijn een rechtsvordering ter zake in te stellen voldaan, indien de betrokkenen voldoende zekerheid hebben dat er inderdaad schade is, of zal worden geleden (zie onder meer het arrest van de Hoge Raad van 31 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:552). Naar het oordeel van de rechtbank was dat voor eiseressen vanaf de bekendmaking van het KB van 6 maart 1998 het geval. Vanaf toen was immers duidelijk dat zij hun onderneming niet meer konden uitbreiden, dat zij hierdoor schade zouden lijden. Tevens was toen duidelijk welk bestuursorgaan hiervoor verantwoordelijk was en dus ook bij wie eiseressen een schadeverzoek hiervoor zouden kunnen indienen. Vanaf dat moment was immers duidelijk dat de percelen van eiseressen in het winterbed van de Maas lagen en dat er op grond van de Beleidslijn met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid nagenoeg niet meer kon worden gebouwd in het winterbed.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 01-04-2020

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2020:2525

Zaaknummer: AWB - 19 _ 712

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Italië, prejudiciële beslissing, verlenging duur nazorgverplichting bestaande stortplaats

De verlenging van de nazorgverplichting van 10 naar 30 jaar na sluiting van de stortplaats kan ook gelden voor een bestaande stortplaats.

Arrest van het Europees Hof van Justitie van 14 mei 2020, C-15/19, ECLI:EU:C:2020:371

Casus

Aan de exploitant van de bestaande stortplaats Malagrotta voor stedelijk afval is een nazorgverplichting opgelegd van ten minste 30 jaar. De exploitatie van de stortplaats was volgens een overeenkomst van 26 januari 1996 aan exploitant vergund tot 31 december 2005. In die overeenkomst was een nazorgverplichting opgenomen van 10 jaar. Volgens artikel 10 van de Richtlijn storten van 26 april 1999 (1999/31/EG), is de periode van nazorg verlengd tot 30 jaar. Dit betekent dat de financiële lasten voor het sluiten en de nazorg in deze periode moeten worden gedekt door de stortkosten. Volgens de exploitant leidt de verlengde termijn echter tot een situatie waarin de financiële lasten niet zijn gedekt.

Rechtsvraag

Mag de verlengde periode van 30 jaar nazorg ook worden opgelegd aan een bestaande stortplaats die op het tijdstip van omzetting van de Richtlijn storten al in gebruik was?

Uitspraak

Volgens het Hof zijn enkel de stortplaatsen die reeds vóór de omzettingsdatum van richtlijn 1999/31/EG en uiterlijk op 16 juli 2001 waren gesloten, van de uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen met betrekking tot sluiting uitgesloten. Dat is niet het geval voor de stortplaats van Malagrotta: tussen de partijen is niet in geding dat deze op die datum nog steeds in gebruik was.

In dit verband zij erop gewezen dat de lidstaten overeenkomstig artikel 14 van die richtlijn

maatregelen moesten treffen om ervoor te zorgen dat de exploitatie van stortplaatsen waarvoor een vergunning was verleend of die op die datum in gebruik waren, niet zou worden voortgezet tenzij zo spoedig mogelijk, doch ten laatste op 16 juli 2009, de in dat artikel genoemde maatregelen zouden worden getroffen (arrest van 25 februari 2016, Commissie/Spanje, C|454/14, niet gepubliceerd, ECLI:EU:C:2016:117, punt 35).

Voorts vereist artikel 14, onder b, van richtlijn 1999/31/EG dat de bevoegde nationale autoriteiten op basis van een aanpassingsplan en die richtlijn definitief beslissen of de exploitatie al dan niet mag worden voortgezet en dat de lidstaten de nodige maatregelen treffen om stortplaatsen waarvoor geen vergunning tot voortzetting van de exploitatie is verleend, zo spoedig mogelijk te sluiten (arrest van 25 februari 2016, Commissie/Spanje, C|454/14, niet gepubliceerd, ECLI:EU:C:2016:117, punt 37).

Artikel 14, onder c, van deze richtlijn bepaalt in wezen dat de bevoegde autoriteit op basis van het goedgekeurde aanpassingsplan voor een stortplaats toestemming geeft voor de noodzakelijke werkzaamheden en een overgangsperiode bepaalt voor de uitvoering van het plan, waarbij elke bestaande stortplaats vóór 16 juli 2009 moet voldoen aan de voorschriften van die richtlijn, met uitzondering van de voorschriften van bijlage I, punt 1 (arrest van 25 februari 2016, Commissie/Spanje, C|454/14, niet gepubliceerd, ECLI:EU:C:2016:117, punt 38).

Vastgesteld moet worden dat artikel 14 van richtlijn 1999/31/EG niet aldus kan worden uitgelegd dat het bestaande stortplaatsen van de toepassing van de andere bepalingen van deze richtlijn uitsluit.

Met betrekking tot het argument dat het rechtszekerheids| en het vertrouwensbeginsel en het verbod op terugwerkende kracht van de wet zijn geschonden door de verlenging van de periode van nazorg van de stortplaats, ongeacht de datum waarop de afvalstoffen zijn opgeslagen en zonder inperking van de financiële gevolgen voor de houder van het afval, is het juist dat uit vaste rechtspraak voortvloeit dat materiële rechtsregels van de Unie ter verzekering van de eerbiediging van het rechtszekerheids| en het vertrouwensbeginsel aldus moeten worden uitgelegd dat zij alleen gelden ten aanzien van vóór hun inwerkingtreding verworven rechtsposities voor zover zulke gevolgen er blijkens de bewoordingen, doelstellingen of opzet ervan aan dienen te worden toegekend (arrest van 14 maart 2019, Textilis, C|21/18, ECLI:EU:C:2019:199, punt 30 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

Evenwel moet in herinnering worden geroepen dat een nieuwe rechtsregel van toepassing is vanaf de inwerkingtreding van de handeling waarbij hij is ingevoerd, en dat een dergelijke regel weliswaar niet van toepassing is op rechtssituaties die zijn ontstaan en definitief zijn verworven onder het oude recht, maar wel op de toekomstige gevolgen daarvan en op nieuwe

rechtssituaties.

Het Hof verklaart voor recht:

De artikelen 10 en 14 van richtlijn 1999/31/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen moeten aldus worden uitgelegd, dat zij zich niet verzetten tegen de uitlegging van een nationale bepaling volgens welke stortplaatsen die op het tijdstip van de omzetting van deze richtlijn in gebruik waren, moeten worden onderworpen aan de uit die richtlijn voortvloeiende verplichtingen, in het bijzonder aan een verlenging van de periode van nazorg van die stortplaatsen, zonder dat onderscheid hoeft te worden gemaakt naargelang de datum waarop het afval is opgeslagen of een maatregel hoeft te worden getroffen om de financiële impact van die verlenging voor de houder van het afval in te dammen.

Instantie: European Court of Justice (ECJ)

Datum uitspraak: 14-05-2020

Zaaknummer: C-15/19

ANNOTATIE

Bestuursdwang en kostenverhaal in geval van faillissement**mr. drs. Fleur Onrust**

Annotatie bij ABRvS 15 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1063 (OGR 2020-0117) en ABRvS 26 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:598 (OGR 2020-0118).

1. In de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 15 april 2020 staat de vraag centraal of de curator in persoon als overtreder kan worden aangemerkt van bepalingen uit een omgevingsvergunning. Op grond van inmiddels vaste jurisprudentie is duidelijk dat de curator (in functie als curator) de bestuursrechtelijke verplichtingen uit onder meer vergunningen die gelden voor de failliete boedel na moet komen, op straffe van toepassing van bestuursdwang. Na toepassing van bestuursdwang en daarmee het feitelijk beëindigen van de overtreding door of namens het bestuursorgaan, volgt vrijwel zeker de kostenverhaalsbeschikking. De curator beheert de boedel van de failliete rechtspersoon en in de hoedanigheid van curator is hij vanaf het moment van faillietverklaring verantwoordelijk voor de uit de bestuursrechtelijke regelgeving (zoals de Wabo, Woningwet, Wet bodemverontreiniging etc.) voortvloeiende verplichtingen van de tot de boedel behorende inrichting (dit volgt nog eens uitdrukkelijk uit deze uitspraak van de Afdeling van 15 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1063, maar tevens uit ABRvS 26 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:598, ABRvS 9 mei 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BA4703 en 13 februari 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ1261).

2. Een bekende vraag daarbij is of de kosten voor de toepassing van bestuursdwang als boedelschulden aangemerkt moeten worden. Vanuit het bestuursrecht is het antwoord duidelijk: ja dit zijn boedelschulden. Maar advocaten en juristen op het gebied van het faillissementsrecht denken daar – zo weet ik – veelal anders over. Hoe het ook zij, voor het bestuursrecht is het uitgangspunt dat deze kosten als boedelschulden aangemerkt worden. Daartoe wordt standaard overwogen dat het hier gaat om verplichtingen van de boedel, die door tussenkomst van de curator moeten worden nageleefd, en niet om verplichtingen van de failliete rechtspersoon, die geen zeggenschap meer over het vermogen heeft (ABRvS 26 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:598, onder verwijzing naar een vergelijkbaar arrest van de

Hoge Raad van 19 april 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY6108 en de uitspraak van de Afdeling van 23 juli 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2728). Zowel kosten om aan de last te voldoen, als kosten die worden verhaald omdat tot toepassing van de bestuursdwang is overgegaan, zijn naar het oordeel van de Afdeling boedelschulden. Of daarmee sprake is van een boedelschuld in de zin van het faillissementsrecht, laat ik hier in het midden.

3. Opvallend is echter dat de last onder bestuursdwang en de kostenverhaalsbeschikking in deze casus niet alleen waren gericht tot de curator in functie als overtreder, maar ook tot de curator in persoon als overtreder. Voor de beantwoording van de vraag of de curator ook in persoon en niet in zijn hoedanigheid als curator als overtreder van de milieuregelgeving aangemerkt kan worden, merkt de Afdeling op dat het hierbij gaat om de vraag of de curator als persoon als feitelijk leidinggevende aangemerkt kan worden. De Afdeling merkt op dat dit uitdrukkelijk een andere vraag is dan de vraag aan de civiele rechter over persoonlijke aansprakelijkheid van faillissementscuratoren (zoals de arresten van de Hoge Raad van 19 april 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZC2047, en 9 november 2018, ECLI:NL:HR:2018:704). De Afdeling overweegt dat de curator in persoon los van zijn hoedanigheid van curator niet als overtreder kan worden aangemerkt. De curator in persoon vertegenwoordigt de boedel immers niet. Dit betekent dat de kosten van de bestuursdwang uitsluitend op de boedel kunnen worden verhaald, en niet op de curator in persoon. De curator kan weliswaar eenvoudig 'overtreder' worden, maar lijkt vooralsnog niet in persoon aangesproken te kunnen worden in bestuursrechtelijke handhavingprocedures. Een belangrijke uitspraak voor curatoren dus.

4. Een ander interessant punt uit de uitspraak van de Afdeling van 26 februari 2020 betreft de lengte van de begunstigingstermijn. Voor de uitvoering van de last onder bestuursdwang was in dit geval een termijn van achttien uur gegund aan de overtreder (curator) om een lekkage van olie en daarmee bodemverontreiniging (verder) te voorkomen. Ten tijde van het begaan van de overtreding was de vennootschap reeds failliet verklaard. De curator is direct na het constateren van de lekkage en bodemverontreiniging op de hoogte gesteld per telefoon en daarbij zijn de mogelijkheden om de lekkage te beëindigen besproken. Volgens het college zijn daarna echter onvoldoende maatregelen getroffen om de lekkage te beëindigen en de bodemverontreiniging te voorkomen (een van de geplaatste lekbakken liep (inmiddels) over en een andere lekbak dreigde over te lopen). Na het verstrijken van de begunstigingstermijn heeft het College vervolgens zelf de lekbakken geleegd en de inhoud daarvan laten verwerken. De kosten voor de uitvoering van deze bestuursdwang worden verhaald op de (boedel van de) vennootschap. De Afdeling is van oordeel dat in dit geval de termijn van achttien uur niet te kort was. Bij een dergelijk oordeel wordt altijd overwogen of de te verrichten handelingen eenvoudig zijn te verrichten en in hoeverre er spoed is bij het uitvoeren ervan. De Afdeling

overweegt dat de curator niet aannemelijk heeft gemaakt, dat de lekbakken niet geleege of vervangen konden worden door de op de locatie nog werkzame plantmanager zelf. Daarbij komt dat anders dan de curator veronderstelt, het afvoeren en laten verwerken van de olie niet onder de last viel en daarom ook niet binnen de termijn plaats hoefde te vinden. Dat de olie uitsluitend kan worden afgevoerd door een daartoe deskundig bedrijf, behoefde voor het college dan ook geen aanleiding te vormen om een langere termijn te gunnen, zo overweegt de Afdeling.

RECHTSPRAAK

Nadeelcompensatie Natura 2000-gebied ‘Westerschelde & Saeftinghe’

Aanwijzingsbesluit Nbw, geen grondslag nadeelcompensatie Wet natuurbescherming

Casus

Bij besluit van 7 augustus 2012 heeft de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie de begrenzing van het Natura 2000-gebied ‘Westerschelde & Saeftinghe’ gewijzigd. North Sea Port heeft in het gebied, waarop de wijziging betrekking heeft, een perceel in eigendom. Op 8 november 2016 heeft Zeeland Seaports een verzoek om schadevergoeding bij de staatssecretaris van Economische Zaken ingediend. Als grondslag heeft zij onder meer genoemd artikel 31, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: de Nbw 1998).

De rechtbank heeft geoordeeld dat in de Wnb besluiten zoals het wijzigingsbesluit zijn uitgesloten van de mogelijkheid voor een toekenning van een schadevergoeding. Doordat de Wnb in werking is getreden per 1 januari 2017 en deze wet onmiddellijke werking heeft, is de grondslag voor het toekennen van schadevergoeding komen te vervallen.

Rechtsvraag

North Sea Port betoogt allereerst dat de rechtbank ten onrechte heeft geoordeeld dat de grondslag voor het toekennen van schadevergoeding is komen te vervallen.

Uitspraak

Ingevolge artikel 9.10, eerste lid, van de Wnb worden aanhangige procedures tot het nemen van een besluit krachtens de Nbw 1998 vanaf het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb op 1 januari 2017, overeenkomstig het bepaalde bij en krachtens de Wnb behandeld. De duidelijke tekst van die bepaling laat geen ruimte voor andere mogelijkheden. Gelet op deze bewuste keuze van de wetgever is voor het toepasselijk recht dus niet van belang dat ten tijde van het nemen van het wijzigingsbesluit en het indienen van het verzoek om schadevergoeding de

Nbw 1998 nog van toepassing was. Dit betekent dat de rechtbank terecht heeft overwogen dat het verzoek van North Sea Port om schadevergoeding, nu daarop op die datum nog niet was beslist, moest worden beoordeeld met toepassing van de Wnb.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 29-04-2020

ECLI: ECLI:NL:RVS:2020:1166

Zaaknummer: 201810157/1/A2

Wetsartikelen: 6.3 Wnb

RECHTSPRAAK

Planschade Rijssen-Holten

Planvergelijking, overgangsrecht, illegaal gebruik.

Casus

Eisers voeren in beroep aan dat verweerder zich ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat het overgangsrecht van het oude bestemmingsplan buiten de planvergelijking moet worden gehouden. Niet ter discussie staat dat de woning onder het overgangsrecht van het oude bestemmingsplan viel en burgerwoning dus legaal was. Eisers zijn van mening dat legaal gebruik in principe als zodanig in het nieuwe bestemmingsplan dient te worden bestemd. De woning had dus in het nieuwe bestemmingsplan de bestemming 'burgerwoning' moeten krijgen. Dit is ten onrechte niet gebeurd. Uit de uitspraak van de Afdeling van 13 november 2019 in de gevoerde handhavingprocedure tussen partijen, blijkt dat de woning onder het nieuwe bestemmingsplan als plattelandswoning moet worden aangemerkt. Een plattelandswoning geniet minder bescherming dan een burgerwoning. Er is derhalve wel degelijk sprake van een planologische verslechtering, zo begrijpt de rechtbank het betoog van eisers.

Rechtsvraag

In geschil is de vraag of verweerder bij de vaststelling van hetgeen was toegestaan op grond van het oude planologische regime, ook de overgangsbepalingen van het oude bestemmingsplan had moeten betrekken.

Uitspraak

De overgangsbepalingen bij een bestemmingsplan zijn van een andere orde dan de planregels over de met het plan aan de gronden toegekende bestemmingen. Om deze reden dienen de mogelijkheden ingevolge de overgangsbepalingen bij een bestemmingsplan buiten beschouwing te worden gelaten bij een planologische vergelijking. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen in de uitspraak van 11 oktober 2006, is dit slechts anders indien de overgangsbepaling een zodanig verstrekkende werking heeft, dat dit vrijwel dezelfde mogelijkheid biedt als het als zodanig bestemmen van de situatie. Gesteld noch gebleken is

dat deze situatie in de onderhavige zaak aan de orde is.

Gelet op het voorgaande is de rechtbank van oordeel dat geen grond te vinden is voor het oordeel dat het overgangsrecht van het oude bestemmingsplan ten onrechte niet is betrokken in de planvergelijking met het nieuwe bestemmingsplan.

Gelet op het voorgaande heeft verweerder in het bestreden besluit op goede gronden overwogen dat een vergelijking dient te worden gemaakt tussen een illegale (bedrijfs)woning onder het oude bestemmingsplan, met een legale bedrijfswoning met de mogelijkheid van bewoning door derden onder het nieuwe bestemmingsplan. Daarmee is geen sprake van planologisch nadeel, zodat verweerder het verzoek om een tegemoetkoming in planschade op goede gronden heeft afgewezen.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 24-04-2020

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2020:1602

Zaaknummer: ak_19_1551

Wetsartikelen: 6.1 Wro

RECHTSPRAAK

Oldambt/bestuursdwang

Appellant kan los van zijn hoedanigheid van curator niet als overtreder worden aangemerkt. Kosten van de bestuursdwang kunnen uitsluitend op de boedel worden verhaald.

Casus

De rechtbank heeft het faillissement van een bedrijf uitgesproken en heeft een curator aangewezen. Nadat door het gedeeltelijk instorten van een gebouw op het perceel van dit bedrijf een gevaarlijke situatie ontstond, heeft het college besloten bestuursdwang toe te passen. Dit besluit is geadresseerd aan appellant. In het bestuursdwangbesluit staat dat de last onder bestuursdwang is gericht aan appellant, omdat hij is aangesteld als curator.

Rechtsvraag

Wat betekent het wanneer een curator wordt gelast om uit het bestuursrecht voortvloeiende verplichtingen na te leven?

Uitspraak

Zoals de Afdeling onder meer in haar uitspraak van 26 februari 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:598](#) heeft geoordeeld, zijn uit het bestuursrecht voortvloeiende verplichtingen na een faillissement, verplichtingen van de boedel en niet van de failliete persoon. De failliete persoon heeft immers geen zeggenschap meer over het vermogen.

In plaats daarvan is de curator in zijn hoedanigheid van beheerder van de boedel verantwoordelijk voor de naleving van de uit het bestuursrecht – in de huidige zaak uit de Woningwet – voortvloeiende verplichtingen van de boedel. Appellant kan los van zijn hoedanigheid van curator niet als overtreder worden aangemerkt. Appellant in persoon vertegenwoordigt de boedel immers niet. Dit betekent dat de kosten van de bestuursdwang uitsluitend op de boedel kunnen worden verhaald, en niet op appellant in persoon. Zoals de Afdeling in haar uitspraak van 23 juli 2014, [ECLI:NL:RVS:2014:2728](#), heeft geoordeeld, zijn zowel kosten om aan de last te voldoen, als kosten die worden verhaald omdat tot toepassing

van de bestuursdwang is overgegaan, boedelschulden.

In het bestuursdwangbesluit staat dat de last onder bestuursdwang is gericht aan appellant, omdat hij is aangesteld als curator. Dit kan niet anders worden begrepen dan dat hij, zoals ook uit het hiervoor weergegeven wettelijke systeem volgt, niet in persoon maar in zijn hoedanigheid van curator is aangeschreven. Het college en de rechtbank hebben dus terecht geconcludeerd dat aan appellant in persoon geen last is opgelegd en dat in verband daarmee bij hem ook geen kosten voor het uitvoeren van de bestuursdwang kunnen of zullen worden verhaald.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 15-04-2020

ECLI: ECLI:NL:RVS:2020:1063

Zaaknummer: 201904308/1/A1

Wetsartikelen:

ANNOTATIE

Verzoek om (preventieve) handhaving ten aanzien van natuurgebied wel of niet terecht afgewezen***mr. drs. Fleur Onrust****Annotatie bij Rb. Noord-Nederland, 14 april 2020, ECLI:NL:RBNNE:2020:1680*

1. De Rechtbank Noord-Nederland heeft op 14 april 2020 uitspraak gedaan over een verzoek om (preventieve) handhaving vanwege overtreding van (onder meer) de zorgplicht voor soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb). Dat is om twee redenen geen eenvoudig toe te wijzen verzoek. Allereerst is sprake van een verzoek om preventief handhavend op te treden, de vermeende overtreding(en) hebben nog niet plaatsgevonden. De lat voor preventieve handhaving ligt hoger dan handhaving in geval van een reeds begane overtreding. Ten tweede wordt een deel van het verzoek om handhaving verzocht wegens overtreding van de zorgplicht. Handhaving op grond van de zorgplicht is ook al niet eenvoudig. In het hiernavolgende licht ik dit toe.

2. *Preventieve handhaving.* Eiseres heeft een verzoek om handhaving gedaan bij gedeputeerde staten van de provincie (hierna: GS) in verband met toekomstige overtreding(en) in een natuurgebied nabij Leeuwarden, vanwege (onder meer) een viertal te organiseren muziekfestivals in het natuurgebied. Maar het verzoek om handhaving is vele malen ruimer dan de enkele vermeend toekomstige overtredingen als gevolg van de muziekfestivals. Verzoekster vraagt daarnaast om het instellen en het handhaven van de volgende verboden in dit natuurgebied: (i) maaiverboden in verschillende gebiedsdelen; (ii) verbod tot het intensief betreden van bepaalde gebiedsdelen; (iii) rooi-, snoei- en maaiverbod voor laagvegetatie in alle bosschages, boscomplexen en houtopstanden in het gebied; (iv) verbod tot het betreden van bepaalde gebiedsdelen. Het instellen van deze 'verboden' hebben, aldus verzoekster, ten doel om verschillende diersoorten (waterspitsmuis, Noordse woelmuis, heikikker, rugstreeppad, broedvogels, vleermuizen, roofvogels, uilen, amfibieën en kleine zoogdieren) te beschermen en daarnaast verstoring van de roekenkolonie te voorkomen. Verder is door eiseres verzocht om: (v) de gemeente Leeuwarden te verplichten om, ter bescherming van de natuurwaarden, de toegangsborden met daarop aanwijzingen richting bezoekers te

(her)plaatsen; (vi) geen verklaring van geen bedenkingen (hierna: vvgb) af te geven voor de door derde-belanghebbende aangevraagde omgevingsvergunningen voor het organiseren van vier festivals; (vii) de gemeente Leeuwarden op te dragen – ter bescherming van de vleermuispopulaties en van de natuurvoorwaarde ‘duisternis’ – het gemeentelijk verbod om tussen zonsondergang en zonsopgang in het gebied te verblijven en het verbod om de bosschages en boscomplexen in het gebied te betreden, stringent te handhaven. Een groot van deel van de gevraagde handelingen van zowel gemeente als provincie leent zich niet voor een verzoek om handhaving, nu dit verzoeken om feitelijke handelingen zijn, te weten het plaatsen van verbodsborden. Een dergelijk handhavingsverzoek laat mijns inziens zien hoe onduidelijk een dergelijke procedure is voor een gemiddelde burger. De burger wenst dat er geen toekomstige overtredingen worden gepleegd en ziet het plaatsen van verbodsborden en anderszins instellen van ‘verboden’ als oplossing, maar heeft daarbij (uiteraard) niet onderzocht op welke wijze een dergelijk verzoek juridisch dan vorm zou moeten krijgen. De rechtbank overweegt nog dat tevens de gemeente ‘in haar hoedanigheid als privaatrechtelijk terreinbeheer en als publiekrechtelijk bevoegd gezag als vergunningverlener ingevolge de Wabo’ aangesproken is. Ook het verzoek om bij nog te verlenen omgevingsvergunningen geen vvgb te verlenen, kan uiteraard niet in een preventief handhavingstraject aan de orde komen, zoals de rechtbank wel uitdrukkelijk stelt. Voor de in te stellen verboden heeft de rechtbank, zo blijkt uit de uitspraak ter zitting, meer duidelijkheid gekregen over de exacte ideeën van verzoekster in relatie tot de vermeende overtredingen. De rechtbank heeft mede naar aanleiding van het verhandelde ter zitting, duidelijk gekregen dat verzoekster wenst dat verweerder (GS) aan derde-belanghebbende (de gemeente) een last onder dwangsom oplegt in het kader van het reguliere gebruik en de inrichting van het natuurgebied, wat zou moeten inhouden dat er door de gemeente gebods- en verbodsborden in het natuurgebied dienen te worden geplaatst om mogelijke overtredingen van de bepalingen in de Wnb te voorkomen. De rechtbank overweegt kort dat het plaatsen van gebods- en verbodsborden primair bedoeld is voor het reguleren van de openbare orde. Daarnaast wijst de rechtbank – onder verwijzing naar hetgeen door GS is gesteld – erop dat de Wnb niet als grondslag kan dienen voor een opdracht aan de gemeente in het kader van de voorgestane inrichting van dit natuurgebied.

3. *Preventieve last.* Relevant is dat sprake is van mogelijk toekomstige overtredingen, zodat het op te leggen handhavingsbesluit ook nog tegen de hogere lat van de preventieve herstelsanctie moet worden gelegd. In beginsel kan – en moet – handhavend worden opgetreden in geval van overtreding. In de Gemeentestem (2018/121) verscheen in 2018 een interessant artikel van A.P. Altena getiteld: ‘Preventieve handhaving: de preventieve herstelsanctie en de herstelsanctie tot het voorkomen van herhaling’, waarin de jurisprudentie over preventieve handhaving helder uiteen gezet wordt. Altena beschrijft de preventieve herstelsanctie in gevallen als volgt: ‘De preventieve herstelsanctie dient er niet toe om herhaling van een

eerdere overtreding te voorkomen, maar heeft juist tot doel om te voorkomen dat er een geheel nieuwe, niet eerder gepleegde overtreding plaats zal vinden. Een eerder gepleegde overtreding sluit, gelet op de jurisprudentie, zelfs uit dat er gebruik wordt gemaakt van een preventieve herstelsanctie om een toekomstige, soortgelijke overtreding te voorkomen.' Een dergelijke preventieve herstelsanctie wordt getoetst aan het zogenoemde klaarblijkelijkheidscriterium (art. 5:7 Awb). De idee van de wetgever is dat een dergelijke preventieve herstelsanctie slechts in uitzonderlijke gevallen kan en mag worden ingezet. De vrees voor overtreding moet 'klaarblijkelijk' zijn. De rechtbank toetst in de onderhavige casus ook aan dit criterium en komt mede op basis van uitgevoerde natuuronderzoeken ter plaatse tot de conclusie dat de vermeende overtredingen niet aan dit criterium voldoen. GS overweegt voor de toekomstige festivals dat deze festivals niet met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid tot overtreding(en) leiden. Daarbij weegt GS mee dat voor de muzikfestivals omgevingsvergunningen verleend zouden worden, met voorschriften die zien op mitigerende maatregelen. Daarbij komt dat er verschillende natuuronderzoeken zijn verricht en beschikbaar zijn, waarbij de voorgestelde maatregelen ook zijn toegezegd door initiatiefnemers van de festivals. De rechtbank gaat in deze overwegingen mee en ziet geen reden waarom GS preventief tot handhaving over had moeten gaan. Hierbij neemt de rechtbank in aanmerking dat preventief handhavend optreden in de weg wordt gestaan, aangezien op voorhand onbekend is welke individuele bezoeker van het natuurgebied een overtreding van een verbod in de Wnb zal begaan. Een preventieve herstelsanctie kan dus slechts worden opgelegd als aan het klaarblijkelijkheidscriterium is voldaan. Dit geval voldeed niet aan die strenge toets, zo oordeelde de rechtbank. Maar daarnaast is voor de rechtbank dus eveneens relevant dat de toekomstig overtreder(s) geenszins kenbaar is (zijn). De gemeente lijkt (als eigenaar van het terrein) door verzoekster aangemerkt te worden als toekomstig overtreder, nu het de zorgplicht van de Wnb zou overtreden door geen gebods- en verbodsborden te plaatsen.

4. *Zorgplicht Wnb.* Verzoekster ziet haar verzoek zo, dat door GS aan de gemeente een last onder dwangsom opgelegd zou moeten worden, waarbij de gemeente wordt verplicht om gebods- en verbodsborden in het natuurgebied te plaatsen. Zoals de rechtbank overweegt, zou de grondslag voor een dergelijke last onder dwangsom in de visie van verzoekster zijn gelegen in de op verweerder rustende zorgplicht, als bedoeld in artikel 1.11 van de Wnb. Naar het oordeel van de rechtbank kan de door eiseres ingeroepen zorgplichtbepaling van de Wnb niet als grondslag dienen voor de door eiseres voorgestane last onder dwangsom, aangezien er sprake is van een te ver verwijderd verband. Dat lijkt mij zeer terecht. Maar dat niet alleen zou ik menen. De overtreding van de zorgplicht wordt namelijk sowieso niet eenvoudig aangenomen. De in artikel 1.11 van de Wnb neergelegde algemene zorgplicht luidt: 'Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale

natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.’ De zorgplicht dient als vangnetbepaling. Dat de zorgplicht een vangnetbepaling betreft blijkt vooral uit het feit dat de wetgever in de memorie van toelichting overweegt dat voor soorten die op grond van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en Verdragen van Bern en Bonn strikt beschermd dienen te worden, de voorgestelde zorgplicht vooral een ondersteunende betekenis heeft. In principe is het voldoende dat wordt voldaan aan de vereisten van dat specifieke beschermingsregime. De zorgplicht richt zich tot eenieder. De zorgplicht geldt daarmee niet alleen voor natuurlijke personen (particulieren of burgers), maar tevens voor bedrijven, (ideële) organisaties en overheden. Voor bestuursorganen betekent de zorgplicht dat zij de natuuraspecten steeds meewegen in hun handelen en besluitvorming. Blijkens de Memorie van Toelichting moeten bestuursorganen op grond van de zorgplicht ‘zo nodig de geëigende maatregelen treffen om schadelijke effecten te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken’. In de Memorie van Toelichting wordt een strikte uitleg gegeven aan de zorgplichtbepaling. Op grond van de zorgplichtbepaling moeten schadelijke *handelingen* ten aanzien van deze dieren en planten in beginsel achterwege worden gelaten. Mocht dat redelijkerwijs niet kunnen worden gevegd, dan brengt de zorgplicht mee dat maatregelen moeten worden genomen om schadelijke gevolgen te voorkomen, althans zoveel mogelijk te beperken, en – als schade toch optreedt – ongedaan te maken. De wetgever wijst erop dat indien degene die de handeling of activiteit uitvoert, niet over de nodige deskundigheid beschikt voor de afweging ten aanzien van de te treffen maatregelen, hij een beroep zal moeten doen op de deskundigheid van anderen. Indien de zorgplicht van artikel 1.11 van de Wnb wordt overtreden, kan tegen deze overtreding handhavend worden opgetreden. De handhaving kan in combinatie met de handhaving van de overtreding van een verbodsbepaling of zelfstandig geschieden. Voor gevallen die niet worden bestreken door concrete wettelijke verbodsbepalingen, kan de zorgplicht op die manier een eigen zelfstandige handhavingsbevoegdheid opleveren. In de Memorie van Toelichting wordt er op gewezen dat handhaving op grond van de zorgplicht mogelijk is bij ‘*kennelijke gevallen van onzorgvuldig handelen*, bijvoorbeeld als de betrokkene zonder zich op de hoogte te stellen van de aanwezige planten en dieren in een natuurterrein graafwerkzaamheden of houtkap verricht en daar in het wild levende dieren doodt of zeldzame planten vernietigt’. De in onderhavige situatie vermeend toekomstige overtreding lijkt mij tevens geen geval van kennelijk onzorgvuldig handelen door de gemeente, door geen gebods- en verbodsborden te plaatsen (daargelaten op welke wijze GS het plaatsen van verbodsborden had kunnen afdwingen).

RECHTSPRAAK

Peilbesluit Zoetermeerse Meerpolder

Evenredigheidsbeginsel, wateroverlastnormen, maaiveldcriterium.

Casus

Op 21 november 2018 heeft verweerder het peilbesluit vastgesteld. Eiseres is het niet eens met het bestreden besluit en voert in beroep het volgende aan. Verweerder gaat ten onrechte uit van een maaiveldcriterium van 10%. De gronden van eiseres zijn gelegen in het noordwestelijke, laagst gelegen deel van de polder. Het huidige peil heeft de afgelopen 16 jaar vijf keer geleid tot langdurige wateroverlast, waarbij ongeveer de helft van de gronden van eiseres onder water staan. Verweerder heeft dan ook onvoldoende rekening gehouden met de belangen van eiseres.

Rechtsvraag

Is het besluit in strijd met het evenredigheidsbeginsel zoals neergelegd in artikel 3:4, tweede lid van de Awb?

Uitspraak

Hoewel de rechtbank begrijpt en aanneemt dat eiseres overlast ervaart en zal blijven ervaren bij het handhaven van de peilen, kan van verweerder niet verwacht worden dat hij voor elk perceel binnen de Zoetermeerse Meerpolder eenzelfde beschermingsniveau biedt. Dit vloeit ook voort uit het maaiveldcriterium. Gelet op de toelichting bij het peilbesluit en in aanmerking genomen de beoordelingsruimte die verweerder nu eenmaal toekomt, ziet de rechtbank geen grond voor het oordeel dat het besluit in strijd met artikel 3:4, tweede lid van de Awb, voor eiseres onevenredige gevolgen heeft in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen en belangen. De afweging die verweerder heeft gemaakt bij de vaststelling van het peilbesluit is niet kennelijk onredelijk.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 09-04-2020

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2020:3301

Zaaknummer: AWB - 19 _ 1104

Wetsartikelen: 5.2 Waterwet en 2.1 Waterwet Waterverordening

RECHTSPRAAK

Waternvergunning Maarheeze

Grondwateronttrekking, belangenafweging, invloedsgebied, gebruik modellen.

Casus

Op 9 augustus 2018 heeft Refresco een aanvraag ingediend voor de uitbreiding van de ondiepe grondwaterwinning met 250.000 m³ tot een hoeveelheid van 633.000 m³ per jaar. Daarmee komt de totale grondwaterwinning op 750.000 m³ per jaar. Verweerder heeft in het bestreden besluit de aanvraag ingewilligd.

Eiseres stelt dat, voor zover verweerder van zijn beleidsregel is afgeweken, hij dat op grond van artikel 4:48 van de Awb alleen kan doen indien het onverkort toepassen van de beleidsregel onevenredig is in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen. Deze maatstaf 'evenredig' impliceert een belangenafweging. Uit de toelichting op het besluit blijkt dat verweerder uitsluitend of bijna uitsluitend oog heeft gehad voor het belang van Refresco.

Rechtsvraag

Ligt er een evenredige belangenafweging aan het besluit ten grondslag?

Uitspraak

De rechtbank is van oordeel dat verweerder bij zijn afwegingen om af te wijken van het geldende beleid, op zichzelf de genoemde belangen van Refresco heeft kunnen betrekken. In het feit dat er al lange tijd overleg is gevoerd met Refresco en de gang van zaken rond de afwijzing van de vorige aanvraag, ziet de rechtbank echter geen omstandigheid die afwijking van het geldende beleid rechtvaardigt. Met het verstrijken van de tijd heeft Refresco ook het risico genomen dat het vigerende beoordelingskader zou worden gewijzigd. Uit het besluit kan verder niet worden afgeleid dat verweerder bij zijn afweging ook andere betrokken belangen voldoende heeft betrokken, respectievelijk dat de gevolgen voor Refresco zorgvuldig zijn afgezet tegen de met het beleid te dienen doelen.

De rechtbank concludeert dat het besluit onvoldoende is gemotiveerd ten aanzien van de afwijking van de beleidsregel.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 01-04-2020

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2020:1946

Zaaknummer: 19/1285 en 19/1366 T

Wetsartikelen: 2.1 Waterwet

RECHTSPRAAK

GS Groningen/bestuursdwang

Begunstigingstermijn van 18 uren is niet te kort. Kosten van bestuursdwang kunnen niet op de curator in persoon worden verhaald.

Casus

De Omgevingsdienst Groningen heeft bij een inspectie van de locatie van een bedrijf dat failliet is gegaan twee lekkages geconstateerd. Uit leidingen stroomde een oliefractie met als gevolg bodemverontreiniging. Dit is dezelfde dag aan de curator meegedeeld. Volgens het college zijn onvoldoende maatregelen genomen om de lekkages te beëindigen en bodemverontreiniging te voorkomen. Het college heeft vervolgens de curator een last onder bestuursdwang opgelegd om de lekkages te beëindigen en beëindigd te houden, of de bij lekkage vrijkomende stoffen op te vangen en te blijven opvangen in bodembeschermende voorzieningen. Verder is in het besluit aangekondigd dat, indien binnen 18 uren de last niet wordt uitgevoerd, de kosten van toepassing van bestuursdwang worden verhaald op de boedel van het bedrijf en op de curator in persoon. Het college stelt dat de curator, gelet op artikel 51, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht, als feitelijk leidinggevende namelijk ook in persoon overtreder is. De curator (appellant) betoogt dat de gestelde termijn onredelijk kort is en dat de kosten niet op hem in persoon kunnen worden verhaald.

Rechtsvragen

1. Was de gestelde begunstigingstermijn van 18 uren om de lekkages te beëindigen en de vrijkomende stoffen op te vangen te kort?
2. Kan het college de kosten van bestuursdwang op de curator in persoon verhalen? Is daarbij van belang dat de curator als beheerder van de boedel feitelijk leiding aan een verboden gedraging heeft gegeven?

Uitspraak

De Afdeling overweegt dat de voor uitvoering van de last gegeven begunstigingstermijn

voldoende moet zijn om daadwerkelijk binnen die termijn aan de last te kunnen voldoen. Volgens het college kon praktisch gezien aan de last worden voldaan door lekbakken onder de lekkende leidingen te plaatsen en deze lekbakken regelmatig te legen in een andere bak om overstroming te voorkomen. Zoals is opgemerkt in het advies van de Commissie rechtsbescherming van de provincie, waarnaar het besluit op bezwaar op dit punt verwijst, is niet gebleken dat de omvang van de lekkages van dien aard was dat hiervoor een gespecialiseerd bureau nodig was. Appellant heeft niet aannemelijk gemaakt dat de op de locatie nog werkzame plantmanager de lekbakken niet zelf binnen de termijn heeft kunnen legen of vervangen. Anders dan appellant veronderstelt, valt het afvoeren en laten verwerken van de olie niet onder de last en hoefde dat daarom ook niet binnen de termijn plaats te vinden. Dat de olie uitsluitend kan worden afgevoerd door een daartoe deskundig bedrijf, zoals appellant stelt, behoefde voor het college dan ook geen aanleiding te vormen om een langere termijn te gunnen.

Appellant beheert als curator de boedel van de failliete rechtspersoon. In de hoedanigheid van curator is hij vanaf het moment van faillietverklaring verantwoordelijk voor de uit de milieuwetgeving voortvloeiende verplichtingen van de tot de boedel behorende inrichting (vergelijk de uitspraken van de Afdeling van 9 mei 2007, [ECLI:NL:RVS:2007:BA4703](#), en 13 februari 2013, [ECLI:NL:RVS:2013:BZ1261](#)). Het gaat hier om verplichtingen van de boedel, die door tussenkomst van de curator moeten worden nageleefd, en niet om verplichtingen van de failliete rechtspersoon, die geen zeggenschap meer over het vermogen heeft (vergelijk het arrest van de Hoge Raad van 19 april 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BY6108](#), en de uitspraak van de Afdeling van 23 juli 2014, [ECLI:NL:RVS:2014:2728](#)).

Artikel 51, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht heeft betrekking op overtredingen begaan door een rechtspersoon of een ingevolge het derde lid met een rechtspersoon gelijkgestelde entiteit. Een faillissementsboedel valt hier niet onder. Artikel 51, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht mist daarom toepassing. Daarmee is de vraag of appellant als beheerder van de boedel feitelijk leiding aan een verboden gedraging heeft gegeven, niet van belang.

Dit betekent dat appellant in zijn hoedanigheid van curator, dus als beheerder van de boedel, overtreder van de in het besluit van 22 maart 2017 vermelde milieuregelgeving kan zijn. Los van die hoedanigheid kan appellant niet als overtreder worden aangemerkt. Appellant in persoon vertegenwoordigt de boedel niet.

Voor zover het college wijst op rechtspraak waaruit volgt dat een curator ook persoonlijk aansprakelijk kan zijn, leidt dat niet tot een ander oordeel. De rechtspraak van de civiele rechter over persoonlijke aansprakelijkheid van faillissementscuratoren, zoals de door het

college aangehaalde arresten van de Hoge Raad van 19 april 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZC2047, en 9 november 2018, ECLI:NL:HR:2018:704, gaat niet over de vraag of een curator persoonlijk overtreder is in de zin van artikel 5:2, tweede lid, van de Awb, maar over de vraag of hij in verband met de wijze waarop hij zijn taak uitoefent persoonlijk aansprakelijk is jegens derden die daardoor nadeel hebben ondervonden. In de door het college aangehaalde uitspraak van de Rechtbank Rotterdam van 12 september 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:7450, heeft de rechtbank geen oordeel gegeven over de vraag of een curator strafrechtelijk aansprakelijk is voor het niet naleven van een verplichting van de boedel, maar deze op een andere grond vrijgesproken.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 26-02-2020

ECLI: ECLI:NL:RVS:2020:598

Zaaknummer: 201809236/1/A1

Rechters: J.E.M. Polak, F.C.M.A. Michiels en G.T.J.M. Jurgens

Advocaten: W.R. van der Velde, P.J. Fousert en A. Kwint-Ocelíková

Wetsartikelen: 17.1 Wet milieubeheer, 2.9 Activiteitenbesluit milieubeheer, 13 Wet bodembescherming, 5:1 lid 2 Awb en 51 Sr

RECHTSPRAAK

Aalsmeer/omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan

Het college had bij verlening van een vergunning voor Schipholparkeren aandacht moeten schenken aan de effecten van deze activiteit, in combinatie met de overlast die appellant ondervindt van de zogenoemde vortex.

Casus

Het college heeft voor een oppervlakte van 23.000 m² een afwijking van het bestemmingsplan vergund voor het realiseren van 1.300 parkeerplaatsen voor Schipholparkeren. Appellant woont op 110 m van het perceel onder de aanvliegroete van de vliegtuigen. In deze zone mogen op grond van het Luchthavenindelingsbesluit Schiphol inmiddels geen woningen meer worden gerealiseerd. Hij stelt dat de verleende vergunning leidt tot aantasting van zijn woon- en leefklimaat, in het bijzonder wat betreft de gevolgen voor de luchtkwaliteit ten gevolge van het optreden van draaiende luchtwervelingen door draaiende en startende vliegtuigen, de zogenoemde vortex.

Rechtsvraag

Had het college, in het kader van een goede ruimtelijke ordening, specifiek aandacht moeten besteden aan de ten gevolge van het vliegverkeer optredende vortex?

Uitspraak

De Afdeling laat de vraag in het midden of met de effecten van de vortex rekening is gehouden in de gehanteerde rekensystematiek voor de beoordeling van de luchtkwaliteit. In dit geval heeft [appellant] gesteld dat sprake is van zeer locatiespecifieke omstandigheden, waarbij de vortex optreedt op geringe hoogte ter plaatse van de gronden van het parkeerterrein en nabij zijn perceel. Gelet daarop had het college, naar het oordeel van de Afdeling, in dit geval in zijn beoordeling in het kader van een goede ruimtelijke ordening, waaronder de aanvaardbaarheid van het woon- en leefklimaat op het perceel van [appellant], nader aandacht moeten schenken

aan de mogelijke effecten van de met het besluit van 19 december 2017 vergunde activiteit in combinatie met de vortex. Uit de door het college overgelegde rapporten en andere stukken van het dossier blijkt niet, althans niet kenbaar, dat deze mogelijke effecten zijn onderzocht. Het besluit van 19 december 2017 is daarom in strijd met artikel 3:2 van de Awb genomen.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 06-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RVS:2020:1179

Zaaknummer: 201901994/1/R1

Wetsartikelen: 3:2 Awb

RECHTSPRAAK

Amsterdam/verzoek handhaving luchtkwaliteitseisen

Appellanten kunnen zich er niet op beroepen dat het college door juiste implementatie van het NSL de Richtlijn luchtkwaliteit niet naleeft. Het verzoek om een verkeersbesluit is niet concreet.

Casus

In 2016 hebben appellanten bij de gemeente een verzoek ingediend om maatregelen te treffen in de straten waar zij wonen. Zij stellen dat de luchtkwaliteit niet voldoet aan de Europese norm voor stikstofdioxide en dat titel 5.2 van de Wet milieubeheer daarom wordt overtreden. Het college heeft de bezwaren ongegrond dan wel niet-ontvankelijk verklaard. De Rechtbank Amsterdam heeft zich bij uitspraak van 27 maart 2019 onbevoegd verklaard en het beroep naar de Afdeling gezonden.

Rechtsvraag

Kan een burger zich rechtstreeks op een richtlijn beroepen omdat een lagere overheid (de gemeente) deze niet goed uitvoert?

Uitspraak

Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen, kan er alleen een rechtstreeks beroep worden gedaan op een richtlijn als de bepaling in kwestie rechtstreekse werking heeft en de richtlijn niet correct is geïmplementeerd, of als de volledige toepassing van de richtlijn niet daadwerkelijk is verzekerd (vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 5 september 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BB2931). In titel 5.2 van de Wet milieubeheer en bijlage 2 bij de Wet milieubeheer zijn bepalingen over de luchtkwaliteit opgenomen die strekken tot uitvoering van de Richtlijn luchtkwaliteit. [Appellant A] en anderen hebben geen redenen aangegeven waarom deze implementatie niet correct zou zijn. Aan titel 5.2. van de Wet milieubeheer is nader uitvoering gegeven in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit.

De Afdeling voegt hieraan toe, zoals zij eerder heeft overwogen, dat als [appellant A] en anderen van mening zijn dat niet voldoende uitvoering is gegeven aan titel 5.2 van de Wet

milieubeheer door (het nalaten van) andere handelingen dan voor beroep of bezwaar vatbare besluiten, zij een vordering bij de burgerlijke rechter kunnen instellen (zie de uitspraak van de Afdeling van 17 oktober 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3324). Uit het door hen aangehaalde arrest van het Hof van Justitie van 25 juli 2008, Janecek, ECLI:EU:C:2008:447, volgt niet dat toezicht op de naleving van de verplichtingen uit de Richtlijn luchtkwaliteit moet worden uitgeoefend door de bestuursrechter. Dit volgt ook niet uit het unierechtelijke beginsel van effectieve rechtsbescherming. Dat de procedure bij de burgerlijke rechter volgens [appellant A] en anderen voor hen niet de meest gunstige is wat betreft kosten en bewijslast, maakt niet dat een dergelijke procedure niet als eerlijk, billijk en snel, en niet buitensporig kostbaar kan worden aangemerkt (vergelijk de hiervoor genoemde uitspraak van de Afdeling van 17 oktober 2018 en de uitspraak van de Afdeling van 29 juli 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BR4025).

De Afdeling is in zoverre niet bevoegd om van het beroep kennis te nemen.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 22-04-2020

ECLI: ECLI:NL:RVS:2020:1127

Zaaknummer: 201905382/1/A3

Wetsartikelen: titel 5.2 Wm

RECHTSPRAAK

Oirschot/omgevingsvergunning bouw stal

Dat vergunninghouder ten tijde van de inwerkingtreding van de stalderingsregeling uit de Verordening ruimte Noord-Brabant beschikte over een omgevingsvergunning, betekent niet dat deze vergunning in bezwaar niet alsnog kon worden geweigerd wegens strijdigheid met deze regeling.

Casus

Op 17 november 2015 heeft het college een omgevingsvergunning verleend voor het uitbreiden van een bestaande varkensstal binnen het bestaande bouwvlak. Op 21 juni 2016 heeft het college het daartegen gemaakte bezwaar gegrond verklaard en de vergunning herroepen. Bij uitspraak van 24 mei 2017 heeft de rechtbank het hiertegen ingestelde beroep gegrond verklaard en het college opgedragen een nieuw besluit te nemen. Op 15 juli 2017 is de Verordening ruimte Noord-Brabant 2017 in werking getreden, waarin de stalderingsregeling is opgenomen. De uitbreiding van de varkensstal is in strijd met deze stalderingsregeling, waarin geen overgangsregeling is opgenomen. Met het nieuwe besluit op bezwaar van 20 februari 2018 heeft het college de vergunning opnieuw geweigerd wegens strijd met de stalderingsregeling. De rechtbank heeft geoordeeld dat verweerder, gelet op de bijzondere omstandigheden van het geval, de stalderingsregeling uit artikel 35 van de Verordening ruimte in dit geval buiten toepassing had moeten laten. Het college heeft daartegen hoger beroep ingesteld.

Rechtsvraag

Kan een verleende omgevingsvergunning in bezwaar alsnog worden geweigerd, omdat inmiddels een nieuwe Verordening ruimte met een daarin opgenomen stalderingsregeling in werking is getreden?

Uitspraak

De nu aan de orde zijnde zaak verschilt niet wezenlijk van de zaak die heeft geleid tot de

uitspraak van 11 december 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:4166). Dat de rechtbank bij uitspraak van 24 mei 2017 het eerdere besluit op bezwaar van 21 juni 2016 heeft vernietigd, waardoor het besluit van 17 november 2015 herleefde, is geen wezenlijk verschil. Dit doet er immers niet aan af dat, nu de rechtbank het college in die uitspraak voorts had opgedragen een nieuw besluit te nemen op het bezwaar, [wederpartij] er nog steeds rekening mee diende te houden dat de vergunning, na heroverweging, bij het te nemen nieuwe besluit op bezwaar opnieuw kon worden geweigerd. De Afdeling ziet dan ook, anders dan de rechtbank, geen aanleiding voor het oordeel dat het college de stalteringsregeling in dit geval wegens het ontbreken van overgangsrecht buiten toepassing had moeten laten.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 13-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RVS:2020:1224

Zaaknummer: 201905712/1/R4

Wetsartikelen: 35 lid 3 Verordening ruimte Noord-Brabant 2017

RECHTSPRAAK

Ede/omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan

Onder gebruiken in artikel 4, negende lid, van bijlage II bij het Bor valt niet alleen het gebruik van bouwwerken, maar ook het bouwen in strijd met het bestemmingsplan.

Casus

Het college heeft met toepassing van artikel 4, negende lid, van bijlage II van het Bor (de kruimellijst) een omgevingsvergunning verleend voor het intern verbouwen van de voormalige praktijkruimte bij een woning tot ruimte voor kamerverhuur. De rechtbank heeft overwogen dat de aanvraag (ook) in strijd is met de bouwregels van het bestemmingsplan. Aangezien 'gebruiken' in de zin van artikel 4, negende lid, van bijlage II bij het Bor alleen ziet op gebruiken in enge zin en dus niet op bouwen, heeft het college de afwijking van het bestemmingsplan niet op basis van dit artikellid kunnen vergunnen.

Rechtsvraag

Valt onder gebruiken in de zin van artikel 4, negende lid, van bijlage II van het Bor ook bouwen in strijd met het bestemmingsplan?

Uitspraak

Voor het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan kan een omgevingsvergunning worden verleend als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wabo. In de uitspraak van 26 oktober 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BU1640, heeft de Afdeling overwogen dat het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan als bedoeld in dat artikel, in ruime zin moet worden uitgelegd. Dat wil zeggen dat het begrip gebruiken als daar bedoeld, niet alleen betrekking heeft op het gebruik van gronden of bouwwerken, maar ook op het bouwen en slopen van bouwwerken in strijd met planologische regelgeving, in het bijzonder het bestemmingsplan.

In artikel 4 van het Bor worden gevallen genoemd waarin met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, aanhef en onder a, onder 2°, van de Wabo een omgevingsvergunning kan worden

verleend voor het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wabo. Gelet op de wettelijke systematiek, waarin artikel 4 van bijlage II van het Bor nader bepaalt wanneer het verlenen van vergunningen als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wabo mogelijk is, is de Afdeling van oordeel dat het begrip gebruiken in artikel 4, aanhef en onderdeel 9, van bijlage II van het Bor op dezelfde manier moet worden uitgelegd als het begrip gebruiken in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wabo. Dit betekent dat het begrip gebruiken in artikel 4, aanhef en onderdeel 9, van bijlage II van het Bor niet alleen betrekking heeft op het gebruik van bouwwerken, maar ook op het bouwen in strijd met het bestemmingsplan. Dit laat onverlet dat ook bij bouwen in strijd met het bestemmingsplan moet worden voldaan aan de voorwaarden die in artikel 4, aanhef en onderdeel 9, van bijlage II van het Bor worden gesteld, waaronder de voorwaarde dat de bouwactiviteiten de bebouwde oppervlakte of het bouwvolume niet mogen vergroten.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 13-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RVS:2020:1218

Zaaknummer: 201905563/1/R4

Wetsartikelen: 2.12, 1, a, 2° Wabo en 4 lid 9 bijlage II van het Bor

RECHTSPRAAK

Fryslân/afwijzing verzoeken om handhaving

Verzoeken om preventieve handhaving ten aanzien van natuurgebied terecht afgewezen.

Casus

Ten oosten van de bebouwde kom van Leeuwarden ligt een natuurgebied waar al geruime tijd jaarlijks terugkerende muzikfestivals worden gehouden. De evenementen trekken per dag circa 13.000 bezoekers. Eiseres vreest voor toekomstige overtredingen van de verboden in artikel 3.1, tweede en vierde lid, artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, en artikel 3.10, eerste lid, onder b, van de Wnb. Eiseres heeft verweerder verzocht om (preventieve) handhaving en vraagt daarnaast om het instellen en het handhaven van diverse verboden in het gebied. Bovendien verzoekt zij de gemeente Leeuwarden, gelet op het recreatieve gebruik, te verplichten tot het nemen van diverse maatregelen gericht op de bescherming van vleermuispopulaties en andere natuurwaarden, zoals bijvoorbeeld het plaatsen van gebods- en verbodsborden. Verweerder heeft de verzoeken afgewezen.

Rechtsvragen

1. Heeft verweerder zich terecht op het standpunt gesteld dat voor de muzikfestivals geen ontheffing ingevolge de Wnb nodig was en dat ten tijde van het besluit tot afwijzing van de verzoeken om handhaving geen sprake was van een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid, dat de festivals tot een overtreding zouden leiden?
2. Heeft verweerder terecht gesteld dat er geen grondslag in de Wnb bestaat op grond waarvan hij derde-belanghebbende kan gelasten tot plaatsing van gebods- en verbodsborden?
3. Heeft verweerder terecht gesteld dat er geen bevoegdheid tot preventief handhaven bestond, onder andere omdat naar aanleiding van ecologisch advies voorwaarden zijn gesteld met betrekking tot de lichtuitstraling, waardoor er geen sprake is van een verstoring van een essentieel leefgebied, dan wel de vliegroutes van de vleermuizen?

Uitspraak

Gelet op de reikwijdte van de door eiseres ingediende verzoeken om handhaving en hetgeen partijen in dat verband verdeeld houdt, heeft de rechtbank aanleiding gezien om STAB als deskundige te benoemen. De rechtbank oordeelt dat de verzoeken terecht zijn afgewezen.

Ten aanzien van rechtsvraag 1 oordeelt de rechtbank dat eiseres niet aannemelijk heeft gemaakt dat er sprake was van een klaarblijkelijke dreiging van een overtreding van de bepalingen van de Wnb. Gelet hierop heeft verweerder zich terecht op het standpunt gesteld dat geen aanleiding bestond om te veronderstellen dat met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid overtreding van de bepalingen van de Wnb zouden plaatsvinden. Daarbij heeft verweerder in aanmerking kunnen nemen dat in de ecologische beoordeling van A&W wordt beschreven welke mitigerende maatregelen genomen moeten worden om negatieve effecten op aanwezige natuurwaarden te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken. Verder heeft verweerder daarbij in aanmerking kunnen nemen dat de aan de verleende omgevingsvergunningen verbonden voorschriften zien op de benodigde mitigerende maatregelen. Voor zover toekomstige activiteiten wellicht kunnen leiden tot verstoring van beschermde diersoorten, kunnen die activiteiten worden gereguleerd door het verbinden van voorschriften aan de te verlenen omgevingsvergunningen ten behoeve van het organiseren van de festivals.

Over rechtsvraag 2 oordeelt de rechtbank dat het plaatsen van gebods- en verbodsborden primair bedoeld is voor het reguleren van de openbare orde. Daarnaast wijst de rechtbank erop dat verweerder zich in dit verband terecht op het standpunt heeft gesteld dat geen bepaling in de Wnb als grondslag kan dienen voor een opdracht aan derde-belanghebbende in het kader van de voorgestane inrichting van het natuurgebied. De door eiseres ingeroepen zorgplichtbepaling, als bedoeld in artikel 1.11 van de Wnb, kan niet als grondslag dienen voor de door eiseres voorgestane last onder dwangsom, aangezien er sprake is van een te ver verwijderd verband. Eiseres heeft niet aannemelijk gemaakt dat er op voorhand sprake is van een met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid dat bij het reguliere gebruik van het natuurgebied vaststaat dat dit zal leiden tot overtredingen van de Wnb. Hierbij neemt de rechtbank in aanmerking dat preventief handhavend optreden in de weg wordt gestaan, aangezien op voorhand onbekend is welke individuele bezoeker van het gebied een overtreding van een verbod in de Wnb zal begaan.

Ten aanzien van rechtsvraag 3 stelt de rechtbank dat eiseres niet aannemelijk heeft gemaakt dat er aanleiding bestond om te veronderstellen dat met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid overtredingen van concrete bepalingen van de Wnb in het kader van de vvgb of het aanhaken zouden plaatsvinden. Dit betekent dat verweerder zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat er geen bevoegdheid tot preventief handhavend optreden bestond.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 14-04-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2020:1680

Zaaknummer: LEE 19-245

Wetsartikelen: 1.11 Wnb

RECHTSPRAAK

Amersfoort/omgevingsvergunning in afwijking van bestemmingsplan/warmtepomp

Een gemeente is niet verplicht om voor zijn beleid aan te sluiten bij een eventuele toekomstige norm in het Bouwbesluit, welke in de nabije toekomst van kracht kan worden.

Casus

Het college van B&W heeft een omgevingsvergunning verleend voor het plaatsen van een warmtepomp op het erf van een nieuwbouwwoning. Verweerder heeft de omgevingsvergunning verleend onder toepassing van de bevoegdheid om af te wijken van het bestemmingsplan op grond van de zogenoemde kruimelregeling. De warmtepomp is namelijk 40 cm hoger dan planologisch is toegestaan. Verweerder heeft bij het verlenen van de omgevingsvergunning de voorwaarde gesteld dat het maximale geluidsniveau 35 dB(A) mag zijn, gemeten als invallend geluid op de gevel van buurwoningen. Deze geluidsnorm sluit aan bij de strengste (nachtelijke) geluidsnorm uit het Activiteitenbesluit.

Rechtsvraag

Heeft het college het besluit, met betrekking tot de overweging of er sprake is van onevenredige geluidhinder, deugdelijk gemotiveerd en heeft het college niet moeten aanhaken bij de in de toekomst in het Bouwbesluit op te nemen geluidsnorm van 35 dB(A), gemeten op de erfgrans in plaats van geluid gemeten als invallend geluid op de gevel?

Uitspraak

De rechtbank verklaart het beroep ongegrond. Het college heeft in redelijkheid de omgevingsvergunning voor het plaatsen van de warmtepomp met afwijking van het bestemmingsplan kunnen verlenen en aangetoond dat door de plaatsing van de warmtepomp geen sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening.

Voor wat betreft de vraag of er sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening, wijst zij daarbij op de beleidsruimte die verweerder heeft. Deze ruimte vult verweerder in door

aansluiting te zoeken bij artikel 4:6 van de APV en bij de geluidsnorm van 40 dB(A), gecorrigeerd naar 35 dB(A) voor tonaal geluid, uit het Activiteitenbesluit. Dat mag verweerder volgens de rechtbank in redelijkheid ook doen. De rechtbank stelt dat er geen regel is die verweerder verplicht om voor zijn beleid aan te sluiten bij een eventuele toekomstige norm in het Bouwbesluit.

Evenmin is verweerder verplicht om het geluid op de erfgrens te meten, zoals eisers menen. In onderhavige zaak gaat het namelijk om de invulling die verweerder in het kader van zijn beleidsruimte geeft aan wat een goede ruimtelijke ordening is. Verweerder mag daarin zijn eigen keuzes maken.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 30-03-2020

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2020:1589

Zaaknummer: UTR 19/2337

Wetsartikelen: 4:6 APV

ANNOTATIE

Welke rol speelt de aantasting van de cultuurhistorische en monumentale waarden van de Markermeerdijken in de belangenafweging?***Rieko Schuur****Annotatie bij ABRvS 22 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1125*

De Markermeerdijken zijn in hun geheel aangewezen als provinciaal monument. Het noordelijk deel van de desbetreffende dijken maakt onderdeel uit van de aanwijzing van de Omringdijk van West-Friesland. Het overige deel is opgenomen in de aanwijzing van de Noorder IJ- en Zeedijken.

In de redengevende omschrijvingen, behorende bij de aanwijzingen als provinciaal monument, is in algemene zin aangegeven dat de dijken cultuurhistorisch van betekenis zijn, omdat zij West-Friesland door de eeuwen heen beschermd hebben tegen het water van de zee en de omringende meren.

Meer inhoudelijk is aangegeven dat het bochtige tracé van de dijken historisch bepaald is, omdat deze meestal duiden op doorbraken. Ook de aanwezige binnendijkse wielen worden tot het monument gerekend, omdat deze een indruk van deze regelmatig terugkerende doorbraken geven. Verder geven de aanwezige kleiputten de resultaten van het voortdurende onderhoud en herstel van de dijk weer. Daarnaast maken de buitendijkse landen onderdeel uit van het monument. Zij vormen namelijk een essentieel onderdeel van de oudste vorm van een dijkverdedigingssysteem, waarbij men vóór de dijk voorland liet liggen om de slag van het water te breken.

De dijken zijn voorts historisch-morfologisch van betekenis, omdat ze in de loop der tijd hersteld, opgehoogd en afgegraven zijn en successievelijk van een aarden, wier- en steenbekleding zijn voorzien. Belangrijk hierbij is de samenstelling van het dijklichaam en de vorm van het profiel daarvan, zoals minimumbreedte, taludhelling enzovoort. De dijk vormt een beeldbepalend element in het Noord-Hollandse polderlandschap door de continuïteit en de hoogte van de dijk en de openheid van het landschap.

De dijken hebben verder nog historisch-ruimtelijke betekenis als scheiding tussen oud land en de zee en tussen oud en nieuw land, waardoor het een essentieel deel uitmaakt van het omringende dijklandschap. Dit cultuurlandschap heeft in de loop der tijd in hoge mate invloed uitgeoefend op de huidige uiterlijke verschijningsvorm van verschillende dijkvakken.

Appellanten menen in algemene zin dat in de belangenafweging onvoldoende gewicht is toegekend aan de monumentale status van de dijken en de aangrenzende landschappelijke elementen.

De Afdeling maakt daar korte metten mee door aan te geven dat de waterveiligheid een zwaarwichtige reden van aantoonbaar algemeen maatschappelijk belang als bedoeld in artikel 7, vierde lid, van de Erfgoedverordening is. Dit betekent dat ten behoeve van het dijkversterkingsproject op grond van artikel 7, derde lid, van de Erfgoedverordening een omgevingsvergunning voor het slopen en verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van de Westfriese Omringdijk en de Noorder IJ- en Zeedijken kan worden verleend.

De waterstaatkundige ingrepen die in het projectplan zijn opgenomen, bestaan overwegend uit de aanleg van een oeverdijk voor de bestaande dijk, een binnen- of buitenwaartse asverschuiving of een kruinverhoging van de bestaande dijk, dan wel een combinatie hiervan. Op die locaties waar deze ingrepen tot knelpunten zouden leiden, is gekozen voor het aanbrengen van een constructie in de bestaande dijk.

In het STAB-verslag is per dijkvak (module) beschreven welke waterstaatkundige ingrepen in het projectplan zijn voorzien en is een analyse gemaakt van de mate van aantasting van de cultuurhistorische en monumentale waarden, zoals deze zijn opgenomen in de redengevende beschrijvingen.

De Afdeling heeft deze beschrijvingen en analyses betrokken bij haar belangenafweging.

Samenvattend komt het er op neer dat daar waar de ingreep bestaat uit de aanleg van een oeverdijk voor de bestaande dijk, de Afdeling van belang acht dat daarmee de cultuurhistorische en monumentale waarden van de dijk niet aangetast worden, omdat de dijk zelf en het zicht erop niet zal worden aangetast.

Daar waar sprake is van een binnenwaartse of buitenwaartse asverschuiving van de dijk met gedeeltelijke afgraving van de kruin, onderkent de Afdeling dat er wel sprake is van een aantasting van de cultuurhistorische en monumentale waarde van de dijk. De Afdeling kan zich echter vinden in het toekennen van een groter gewicht aan de nadelen van het toepassen van een constructie ter plaatse, dan aan het belang van de waarden van de dijk.

Voorts acht de Afdeling het redelijk dat bij bepaalde ingrepen een groter gewicht is toegekend aan de belangen die zijn gediend bij bescherming van het Natura 2000-gebied 'Polder Zeevang' en het behoud van de monumentale waarden van het Fort Edam, dan aan het belang van de cultuurhistorische en monumentale waarden van de dijk.

Tot slot hebben verweerders naar het oordeel van de Afdeling in redelijkheid een groter gewicht kunnen toekennen aan de nadelen van het toepassen van een constructie op locaties zonder knelpunten, zoals appellanten dat plaatselijk wensen, dan aan het belang van de cultuurhistorische en monumentale waarden van de dijk.

In hetgeen appellanten voor het overige hebben aangevoerd, ziet de Afdeling evenmin aanleiding voor het oordeel dat het college van gedeputeerde staten vanwege het aspect cultuurhistorie goedkeuring aan het projectplan had moeten onthouden, dan wel de omgevingsvergunning voor het wijzigen van de provinciaal beschermde monumenten en het planologisch strijdig gebruik niet had kunnen verlenen.

Al met al hecht de Afdeling in het verlengde van artikel 7, vierde lid, van de Erfgoedverordening een groter (maatschappelijk) belang aan de waterveiligheid ter plaatse dan aan het behoud van de cultuurhistorische en monumentale waarden van de Markermeerdijken. Bijzonder is wel dat ook een groter belang is gehecht aan de bescherming van het Natura 2000-gebied 'Polder Zeevang' en het behoud van de monumentale waarden van het Fort Edam. Ik denk dat dit is vanwege de nationale status van deze gebieden. Uit de uitspraak blijkt niet expliciet waarom de Afdeling in het voorkomen van de aantasting van de cultuurhistorische en monumentale waarden van de Markermeerdijken geen aanleiding ziet om de mogelijkheid van de aanleg van een constructie in de bestaande dijk nader te laten bezien.

Rieko Schuur is adviseur bij STAB

RECHTSPRAAK

Planschade Limburg

Voorzienbaarheid, tijdsverloop tussen aankoop en aanpassing planologie.

Casus

[Verzoeker] is sinds 13 augustus 1970 eigenaar van een woning aan de [locatie] in [plaats]. [Verzoeker] heeft bij het college een verzoek om een tegemoetkoming in planschade ingediend. Het inpassingsplan maakt op een afstand van ongeveer 40 m van de woning van [verzoeker] de buitenring mogelijk en een geluidwerende voorziening van maximaal 5 m hoog. In geschil tussen partijen is of deze ontwikkeling voor [verzoeker] ten tijde van de aankoop van zijn woning voorzienbaar was, in welk geval de schade voor zijn rekening dient te blijven.

De rechtbank heeft het ingestelde beroep gegrond verklaard. Gelet op het tijdsverloop tussen de aankoop van de woning in 1970 en de inwerkingtreding van het inpassingsplan 43 jaar later, is de rechtbank van oordeel dat in dit geval de schade niet voorzienbaar was. Dit tijdsverloop is naar het oordeel van de rechtbank dermate groot dat de in 1970 overeengekomen koopprijs, waarin al dan niet de voorzienbaarheid van een naar de maatstaven van die tijd aan te leggen snelweg was verdisconteerd, in een niet meer als reëel te beschouwen verband is komen te staan tot de waardedaling van het perceel in 2013. De rechtbank vernietigt het besluit daarom wegens strijd met de rechtszekerheid.

Rechtsvraag

Is het tijdsverloop tussen de aankoop en het aanpassingsplan van betekenis voor de voorzienbaarheid?

Uitspraak

Anders dan de rechtbank heeft overwogen, is de Afdeling van oordeel dat het tijdsverloop tussen de aankoop van de woning in 1970 en de inwerkingtreding van het inpassingsplan 43 jaar later, niet maakt dat in dit geval de voorzienbaarheid niet aan [verzoeker] tegengeworpen

kan worden.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 22-04-2020

ECLI: ECLI:NL:RVS:2020:1122

Zaaknummer: 201905264/1/A2

Wetsartikelen: 6.3 Wro

RECHTSPRAAK

Planschade Leiden

Directe planschade, hoogte normaal maatschappelijk risico.

Casus

Eiseressen betogen dat verweerder een te groot gedeelte van de schade voor hun rekening heeft gelaten. Zij stellen dat een korting van € 5.000, oftewel 11% van de door de SAOZ vastgestelde waarde van het perceel onder het oude bestemmingsplan, onredelijk hoog is.

Rechtsvraag

Wat is de omvang van het normaal maatschappelijk risico?

Uitspraak

De schade van eiseressen bestaat uit directe planschade, nu hun eigen perceel een nieuwe bestemming heeft gekregen en als gevolg daarvan minder waard is geworden. In de Wro is voor dergelijke gevallen, anders dan bij indirecte planschade, niet nader uitgewerkt welk deel van de schade wegens het normaal maatschappelijk risico ten minste voor rekening van de verzoekende partij dient te blijven.

Naar het oordeel van de rechtbank heeft verweerder in navolging van de SAOZ inzichtelijk gemotiveerd dat de onderhavige planologische ontwikkeling op zichzelf in de lijn der verwachtingen lag. In het licht van de eisen die de rechtspraak stelt aan de motivering van het normaal maatschappelijk risico, vormt het advies van de SAOZ echter geen toereikende grondslag voor het door verweerder aangehouden hoge normaal maatschappelijk risico van 11%. Hierbij betreft de rechtbank dat het gekozen percentage fors hoger ligt dan de 2% die voor indirecte planschade als ondergrens geldt en ook aanzienlijk uitkomt boven de 5% die in gevallen van directe planschade in de rechtspraak als betrekkelijk hoog wordt aangemerkt.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 20-03-2020

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2020:3437

Zaaknummer: AWB - 18 _ 6802

Wetsartikelen: 6.2 Wro

RECHTSPRAAK

Planschade Tiel

Passieve voorzienbaarheid, concrete poging, benuttingsperiode.

Casus

Aan eiseres is passieve voorzienbaarheid tegengeworpen.

Eiseres betoogt dat de huurovereenkomst in de weg stond aan benutting van mogelijkheden. In de eerste benuttingsperiode van 19 februari 2008 tot 1 april 2010 kon eiseres vanwege de huurovereenkomst niet vrijelijk beschikken over het pand. De tweede benuttingsperiode van 1 augustus 2011 tot 15 februari 2012 was volgens eiseres te kort om planologische ontwikkelingen te realiseren, mede vanwege het gebruik door de huurder van het pand.

Rechtsvraag

Staat de huurovereenkomst in de weg aan het ondernemen van een concrete poging?

Uitspraak

De rechtbank volgt de StAB in zijn oordeel dat de eerste benuttingsperiode van ruim twee jaar niet alleen lang genoeg was om concrete pogingen tot benutting te ondernemen, maar ook dat de huurovereenkomst niet in de weg hoefde te staan aan die pogingen, ook niet als eiseres kan worden gevolgd dat de huurovereenkomst niet binnen één jaar kon worden beëindigd. Niet valt in te zien dat, al dan niet gelijktijdig met pogingen om te komen tot ontbinding van de overeenkomst, een bouwplan of een aanvraag om een omgevingsvergunning zou kunnen worden ontwikkeld en/of ingediend. Eiseres heeft onvoldoende concrete aanknopingspunten geboden dat dat niet mogelijk was.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 16-03-2020

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2020:1798

Zaaknummer: AWB - 18 _ 3938

Wetsartikelen: 6.3 Wro

RECHTSPRAAK

Nadeelcompensatie Aa en Maas

Afwijken projectplan, geen grondslag artikel 7.14 Waterwet.

Casus

In beroep stelt eiseres dat de afwijkende uitvoering van het projectplan 'Knelpunt wateroverlast Oploo' heeft geleid tot niet voorzienbare schade. Eiseres mocht erop vertrouwen dat het projectplan zou worden uitgevoerd zoals het is vergund. Juist de afwijking, een bocht in de waterloop, maakt dat de afvoer van grote hoeveelheden water niet mogelijk is.

Rechtsvraag

Kan schade worden vergoed op grond van artikel 7.14 Waterwet?

Uitspraak

De rechtbank komt tot het oordeel dat het beroep niet slaagt.

Eiseres heeft in beroep aan de orde gesteld dat verweerder werkzaamheden heeft uitgevoerd in afwijking van het projectplan 'Knelpunt Wateroverlast Oploo'. Dit projectplan is op basis van de Waterwet op 24 augustus 2014 vastgesteld en de uitvoering van de werkzaamheden heeft plaatsgevonden in 2014 en 2015, voordat eiseres de percelen aankocht. De rechtbank overweegt dat deze beroepsgrond, in het kader van een verzoek om vergoeding van planschade, niet kan leiden tot het door eiseres gewenste resultaat. In de stelling ligt immers besloten dat aan de eerste criteria uit artikel 7.14 van de Waterwet niet wordt voldaan. Het uitvoeren van werkzaamheden in afwijking van een verleende vergunning is geen rechtmatige uitoefening van taken of bevoegdheden in het kader van waterbeheer. Verweerder heeft terecht overwogen dat de burgerlijke rechter daarvoor, in het kader van artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek, de aangewezen instantie is.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 03-03-2020

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2020:1769

Zaaknummer: 19/1341

Wetsartikelen: 7.14 Waterwet

RECHTSPRAAK

Gelderland/Nbw-vergunning

Mitigerende maatregelen die ten tijde van de passende beoordeling nog niet volledig zijn uitgevoerd en waarvan de verwachte positieve effecten zich nog niet hebben voorgedaan, mogen niet bij de passende beoordeling worden betrokken.

Casus

Op grond van de Nbw 1998 is aan Staatsbosbeheer een vergunning verleend voor de herontwikkeling en exploitatie van het voormalige zendercomplex Radio Kootwijk, gelegen in het Natura 2000-gebied Veluwe. De vergunde herontwikkeling is onderverdeeld in een vijftal projecten. De projecten betreffen onder meer het gebruik van gebouwen voor kortdurende zakelijke bijeenkomsten/trainingen en publiek/cultureel gebruik en het gebruik van een gebouw voor hotel/horeca. Verder betreft de herontwikkeling de aanleg van een parkeerterrein met 180 parkeerplaatsen en een reserveparkeerterrein met 100 parkeerplaatsen. Er is beroep ingesteld door een milieu-organisatie.

In de passende beoordeling die ten behoeve van het project is opgesteld, staat dat door de toename van de hoeveelheid verkeersbewegingen van en naar Radio Kootwijk ten gevolge van de herontwikkeling, ook de hoeveelheid stikstofdepositie op beschermde habitattypen enigszins toeneemt. Omdat de emissie laag boven de grond plaatsvindt, is het effect dicht bij de ontsluitingswegen het grootst. Op de kaart bij de passende beoordeling is aangegeven waar de berekende stikstofdepositie zal plaatsvinden. Binnen deze contouren worden mitigerende maatregelen getroffen. Het gaat hier om maatregelen die nu nog niet op die plekken worden uitgevoerd en deze maatregelen zijn dus een aanvulling op het bestaande regulier beheer. Deze maatregelen maken evenmin deel uit van het pakket herstelmaatregelen dat wordt getroffen in het kader van het Programma Aanpak Stikstof. De borging van deze maatregelen zal plaatsvinden door deze maatregelen op te nemen in de Nbw-vergunning. De maatregelen worden getroffen in de periode voorafgaand aan de toename van de bezoekersaantallen en dus voorafgaand aan de toename van stikstofdepositie.

Rechtsvraag

1. Kunnen maatregelen die naar hun aard ook geschikt zijn om te worden ingezet als instandhoudingsmaatregel, ook als mitigerende maatregel bij een passende beoordeling worden betrokken?
2. Kunnen maatregelen die ten tijde van de passende beoordeling ten uitvoer waren gelegd en waarvan de verwachte positieve effecten zich nog niet hadden voorgedaan, als mitigerende maatregel bij de passende beoordeling worden betrokken?

Uitspraak

1. De Afdeling stelt vast dat de hiervoor beschreven maatregelen erop gericht zijn om de effecten van de stikstofdepositie op de beschermde habitattypen die de projecten 1, 2 en 3 veroorzaken, teniet te doen. De verwachte positieve effecten van deze maatregelen zijn betrokken bij de passende beoordeling van de negatieve effecten van de toename van stikstofdepositie door deze projecten. Dat betekent dat de maatregelen als mitigerende maatregelen (ook wel: beschermingsmaatregelen genoemd) zijn betrokken in die beoordeling.

Deze maatregelen zijn naar hun aard ook geschikt om te worden ingezet als instandhoudings- of passende maatregelen. Uit de overwegingen 13 tot en met 13.8 van de uitspraak van de Afdeling van 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603 (hierna: PAS-uitspraak) volgt – kort gezegd – dat dit er niet aan in de weg staat dat een dergelijke maatregel als mitigerende maatregel in een passende beoordeling kan worden betrokken bij de vraag of de negatieve gevolgen van een plan of project kunnen worden voorkomen, mits gelet op de staat van instandhouding van de betrokken habitattypen of -soorten verzekerd is dat hun behouddoelstelling is geborgd, of in geval van een verbeter- of hersteldoelstelling het realiseren van dat doel mogelijk blijft. Bovendien moet de maatregel verbonden zijn aan het specifieke plan of project.

2. De voormelde maatregelen waarmee stikstof wordt verwijderd, zijn gericht op het voorkomen van verslechtering van bestaande habitattypen door de gevolgen van de projecten 1, 2 en 3. De Afdeling stelt vast dat de verwachte voordelen van deze maatregelen afhankelijk zijn van een ontwikkeling of reactie in de natuur of het ecologisch systeem. De verwachte voordelen van dergelijke maatregelen staan volgens uitgangspunt 7 uit overweging 18 van de PAS-uitspraak in de regel niet vast als deze maatregelen ten tijde van de passende beoordeling nog niet volledig ten uitvoer zijn gelegd. Dit uitgangspunt geldt onverkort als aan een project als voorwaarde is verbonden dat de daardoor veroorzaakte aantasting van natuurwaarden pas mag plaatsvinden nadat de hiervoor bedoelde maatregelen zijn uitgevoerd en effect hebben. De Afdeling ziet geen aanleiding voor het oordeel dat dit uitgangspunt in dit geval niet zou gelden voor de in overweging 17.2 beschreven maatregelen.

Niet in geschil is dat deze maatregelen, in elk geval wat betreft het plaggen, het verwijderen

van opslag en het bekalken, ten tijde van de passende beoordeling nog niet volledig ten uitvoer waren gelegd. De verwachte positieve effecten van deze maatregelen hadden zich ten tijde van de passende beoordeling dan ook nog niet voorgedaan, zodat deze bij die beoordeling dan ook nog niet vaststonden in de zin van voormeld uitgangspunt. Deze maatregelen mochten daarom niet als mitigerende maatregel in de passende beoordeling worden betrokken.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 06-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RVS:2020:1184

Zaaknummer: 201605074/1/R2

Wetsartikelen: 19d Nbw 1998

RECHTSPRAAK

Amsterdam/warmteplan

Een warmteplan, dat een aansluitplicht regelt, is een concretiserend besluit van algemene strekking. Een warmteplan kan geen invulling geven aan de gelijkwaardigheidstoets.

Casus

Het warmteplan Sluisbuurt legt de aansluitplicht in de Sluisbuurt op het warmtenet van Westpoort Warmte vast op basis van de retourwarmte uit het Oostelijk Havengebied. Het warmteplan Sluisbuurt beoogt tevens een toetsingsinstrument te vormen voor de eventueel door bouwers in te dienen alternatieven. Er is beroep ingesteld door twee stichtingen die er naar streven om de maatschappelijke legitimiteit van kolen-, olie- en gasbedrijven weg te nemen.

Het warmteplan bevat ook een regeling voor een beroep op gelijkwaardigheid. Volgens de inleiding van het hoofdstuk zijn de eisen en de bepalingsmethode van de gelijkwaardigheid niet in het Bouwbesluit opgenomen maar in het warmteplan.

De stichtingen vinden dat in het warmteplan Sluisbuurt wordt uitgegaan van een onjuiste, geheel eigen, interpretatie van het gelijkwaardigheidsbeginsel. Zij menen dat de opzet van het warmteplan erop is gericht het gelijkwaardigheidsbeginsel zo te interpreteren en toe te passen, dat gelijkwaardige en duurzamere alternatieven voor het warmtenet niet in aanmerking worden genomen voor ontheffing van de aansluitplicht.

Rechtsvraag

1. Kan tegen het warmteplan beroep worden ingesteld?
2. Kan een warmteplan een regeling voor gelijkwaardigheid bevatten?

Uitspraak

1. Het Bouwbesluit geeft de gemeenteraad de bevoegdheid om een warmteplan vast te stellen, waarbij de raad invulling geeft aan de aspecten die zijn genoemd in de definitie van het begrip

warmteplan. Onder meer kan de gemeenteraad het gebied en de periode bepalen waarvoor het plan geldt en de mate van energiezuinigheid van het distributienet. Een warmteplan bepaalt daarmee de feitelijke condities, zoals tijd en plaats voor de toepassing van het algemeen verbindende voorschrift dat is neergelegd in het Bouwbesluit. Een dergelijk besluit (het warmteplan) is zelf geen algemeen verbindend voorschrift. Het besluit concretiseert de ligging en de kenmerken van een warmtenet en bevat geen eigen normstelling. Het is daarom een concretiserend besluit van algemene strekking, zoals bijvoorbeeld de plaatsing van een verkeersbord dat ook is.

2. In deze beroepen is aan de orde of en, zo ja, hoe een warmteplan een eigen invulling mag geven aan het begrip gelijkwaardigheid in artikel 1.3 van het Bouwbesluit. De rechtbank stelt vast dat het in dit geval alleen gaat om gelijkwaardigheid op het punt van energiezuinigheid.

De rechtbank stelt vast dat er in hoofdzaak drie manieren zijn om de energiezuinigheid van een alternatief te vergelijken met de energiezuinigheid van aansluiting op een warmtenet:

op basis van de warmtebron, of
op basis van de warmtebron en de warmtevraag, of
op basis van de warmtebron, de warmtevraag, de elektriciteitsvraag en de elektriciteitsproductie van het gebouw.

Volgens de gemeenteraad heeft de wetgever hem de vrijheid gegeven om de afbakeningsmethode te kiezen. De rechtbank oordeelt anders.

Ten eerste leest de rechtbank in het Bouwbesluit een keuze voor de derde afbakeningsmethode. De rechtbank ziet geen aanwijzing dat het begrip energiezuinigheid in artikel 1.3 een andere betekenis heeft dan in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 5 wordt daarmee bedoeld de mate van energiezuinigheid van een gebouw, uitgedrukt in een energieprestatiecoëfficiënt. Daarin zijn de energieprestaties van de warmtebron, de warmtevraag, de elektriciteitsvraag en de elektriciteitsproductie verdisconteerd.

Ten tweede oordeelt de rechtbank dat voor het standpunt van de gemeenteraad een uitdrukkelijke wettelijke grondslag nodig zou zijn. Hierboven heeft de rechtbank beschreven dat de aansluitplicht in het Bouwbesluit is opgenomen om deze landelijk te uniformeren. Dat de gemeenteraad in het warmteplan zelf een afbakeningsmethode kan kiezen, zou daar haaks op staan. De rechtbank leest in het Bouwbesluit niet dat de gemeenteraad die bevoegdheid zou hebben.

Ten derde vindt de rechtbank het standpunt van de gemeenteraad in strijd met de aard van een

warmteplan. Uit de definitie van het begrip warmteplan in artikel 1.1 van het Bouwbesluit blijkt dat een warmteplan feitelijk van aard is. Het beschrijft het geplande warmtenet en de feitelijke kenmerken daarvan. Het gevolg dat een aansluitplicht geldt, staat niet in het warmteplan maar in artikel 6.10 van het Bouwbesluit. Bij deze feitelijke aard van het warmteplan past niet dat daarin de norm van gelijkwaardigheid zou kunnen worden uitgewerkt. Gelijkwaardigheid is in artikel 1.3 van het Bouwbesluit opgenomen als een objectief criterium. Het resultaat van uitvoering van het warmteplan moet objectief worden vergeleken met het aangedragen alternatief. Daarmee verdraagt zich niet dat het warmteplan zelf regels zou mogen bevatten hoe de vergelijking moet worden gemaakt.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 24-04-2020

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2020:2413

Zaaknummer: AMS 19/4664

Wetsartikelen: 1.1 Bouwbesluit, 1.3 Bouwbesluit en 6.10 Bouwbesluit